

**WYROK Z DNIA 17 STYCZNIA 2005 R.
SNO 55/04**

Dla dokonania oceny, czy opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia było oczywiste i rażąco konieczne jest ustalenie, i to w każdym wypadku uznanym za przewinienie służbowe, co najmniej takich faktów, jak: kiedy przedłożono sędziemu akta danej sprawy w celu sporządzenia uzasadnienia, kiedy akta zostały przez sędziego zwrócone z uzasadnieniem, w jakiej postaci sędzia sporządził uzasadnienie, czy kwalifikowało się ono do doręczenia stronie bez potrzeby jego przepisywania (sporządzone pismem ręcznym czy komputerowo), kiedy doręczono stronie orzeczenie z uzasadnieniem, czy i kiedy w sprawie wniesiony został środek odwoławczy, kiedy przedstawiono akta sądowi drugiej instancji w celu rozpoznania tego środka, czy w terminie, w którym – zgodnie z regulacją zawartą w przepisie ustawy – powinno być sporządzone uzasadnienie, sędzia korzystał ze zwolnienia lekarskiego lub zachodziły inne, niezależne od sędziego przeszkody uniemożliwiające mu przygotowanie uzasadnienia w terminie.

Przewodniczący: sędzia SN Jan Bogdan Rychlicki.

Sędziowie SN: Hubert Wrzeszcz, Barbara Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 stycznia 2005 r. odwołania wniesionego przez obwinionego od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 10 marca 2004 r., sygn. akt (...)

1. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnego do ponownego rozpoznania;
2. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie trzecim i w tym zakresie – na podstawie art. 81 § 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) postępowanie dyscyplinarne umorzył.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 13 listopada 2002 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego o to, że:

1. w okresie od początku 2000 r. do dnia 15 marca 2002 r. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa, polegającej na sporządzaniu uzasadnień wyroków z rażącym przekroczeniem siedmiodniowego terminu;

2. do dnia 25 lipca 2002 r. dopuścił się przewinienia służbowego poprzez niewykonanie polecenia służbowego Prezesa Sądu Okręgowego z dnia 16 lipca 2002 r., zobowiązującego go do opracowania planu usunięcia zaległości w sprawach „K” i „W” w Zamiejscowym Wydziale Karnym i Wydziale Grodzkim Sądu Rejonowego – Roki Sądowe w A.;
3. odmówił wykonania poleceń służbowych Prezesa Sądu Okręgowego z dnia 25 lipca 2002 r. i Prezesa Sądu Rejonowego w z dnia 24 lipca 2002 r., dotyczących wyznaczenia i rozpoznania spraw II K 2/01 i II K 523/01;
4. pełniąc funkcję Przewodniczącego Wydziału w dniu 25 marca 2002 r., bez wiedzy i zgody Prezesa Sądu Rejonowego, w godzinach urzędowania opuścił stanowisko służbowe i uczestniczył w kolizji drogowej w okolicach C., na skutek czego doznał obrażeń ciała, które skutkowały długotrwałym zwolnieniem lekarskim, co spowodowało zwiększenie zaległości w kierowanym przez niego Wydziale,

to jest o przewinienia dyscyplinarne z art. 107 § 1 u.s.p., po czym w dniu 12 lutego 2003 r. złożył do Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego wnioski o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2003 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uznał obwinionego sędziego Sądu Rejonowego za winnego zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych opisanych w punktach 1, 2 i 3 z tym zastrzeżeniem, że przewinienie dyscyplinarne opisane w punkcie 1 polegało na wielokrotnym sporządzaniu uzasadnień z naruszeniem ustawowego terminu i za to na podstawie art. 107 § 1 i art. 109 § 1 pkt 2 u.s.p. wymierzył mu karę dyscyplinarną nagany; natomiast uniewinnił obwinionego sędziego od zarzutu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego opisanego w punkcie 4.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, Ministra Sprawiedliwości i obwinionego sędziego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 12 listopada 2003 r. uchylił zaskarżony wyrok w części uznającej obwinionego za winnego popełnienia zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych, opisanych w punktach 1, 2 i 3 i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 10 marca 2004 r.:

1. uznał obwinionego sędziego Sądu Rejonowego za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p., polegającego na dopuszczeniu się w okresie od dnia 11 marca 2001 r. do dnia 15 marca 2002 r. oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa przez sporządzenie uzasadnień wyroków w sprawach o sygn. akt: II K 205/00, II K 15/01, II K 11/01, II K 46/01, II K 158/01, II K 37/01, II K 188/00, II K 78/01, II K 120/01, II K 61/01, II K 66/01, II K 153/00, II K 178/00, II K 201/00, II K 57/01, II K 35/01, II K 51/01, II K 54/01, II K 55/01, II K 56/01, II K 58/01, II K 133/01, II K 110/01 i II K 43/01 z przekroczeniem siedmiodniowego terminu, oraz za winnego przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p.,

polegającego na odmowie wykonania poleceń służbowych: Prezesa Sądu Okręgowego z dnia 25 lipca 2002 r. i Prezesa Sądu Rejonowego z dnia 24 lipca 2002 r., dotyczących wyznaczenia i rozpoznania spraw II K 2/01 i II K 523/01 i za to, na podstawie art. 109 § 1 u.s.p., wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia;

2. uniewinnił obwinionego sędziego od zarzutu popełnienia przewinienia opisanego w punkcie 2;
3. orzekł, że obwiniony sędzia popełnił przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 u.s.p., polegające na dopuszczeniu się w okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 10 marca 2001 r. oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa przez sporządzenie uzasadnień wyroków w sprawach: II K 41/00, II K 99/99, II K 27/00, II K 241/99, II K 225/99, II K 63/00, II K 60/00, II K 60/99, II K 74/00, II K 65/00, II K 66/00, II Kws 13/00, II K 45/00, II K 79/00, II K 109/00, II K 124/00, II K 113/00, II K 3/00, II K 5/00, II K 9/00, II K 34/00, II K 228/99, II K 31/00, II K 203/99, II K 101/00, II K 103/00, II K 100/00, II K 152/00, II K 38/00, II K 170/01, II K 132/00, II K 94/00, II K 120/00, II K 138/00, II K 157/00, II K 180/00, II K 4/00, II K 191/00, II K 189/00, II Kws 4/00, II Kws 5/00, II Kws 10/01, II Kws 12/00, II Kws 25/00, II Kws 13/00, I C 11/00, II K 176/00 i II K 127/00 z przekroczeniem siedmiodniowego terminu i na podstawie art. 108 § 2 u.s.p. umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Istotne elementy stanu faktycznego przyjętego za podstawę wyroku przedstawiały się następująco.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 16 lipca 1992 r. obwiniony sędzia został powołany na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego. W wyniku przeniesienia służbowego, z dniem 1 stycznia 1993 r. podjął pracę w Sądzie Rejonowym w B., w którym powołany został na stanowisko przewodniczącego Wydziału Karnego w zakresie spraw rozpoznawanych na Rokach Sądowych w A. W okresie od dnia 1 czerwca 1996 r. do dnia 31 maja 2000 r. pełnił funkcję wiceprezesa Sądu Rejonowego w B., a od dnia 1 czerwca 2000 r. funkcję przewodniczącego Zamiejscowego Wydziału Grodzkiego Sądu Rejonowego w B. Z dniem 31 grudnia 2002 r. został odwołany z tej funkcji i zwolniony z wykonywania obowiązków przewodniczącego Wydziału Karnego w zakresie spraw rozpoznawanych na stałych posiedzeniach w A.

Prezes Sądu Rejonowego, na podstawie art. 32 § 3 u.s.p. z 1985 r., pismem z dnia 6 marca 2000 r. wytknęła obwinionemu sędziemu sporządzenie uzasadnień wyroków w sprawach: II Kws 172/99, II K 124/99, II K 108/99, II K 192/99, II K 212/99 i II K 172/99 z naruszeniem terminu określonego w art. 423 § 1 k.p.k., a pismem z dnia 12 kwietnia 2000 r. uchybienie w zakresie sprawności postępowania w sprawie II K 218/99. Z kolei w dniu 12 listopada 2001 r., na podstawie art. 37 § 4 u.s.p. z 2001 r., stwierdziła na piśmie uchybienie obwinionego w zakresie sprawności postępowania w sprawie II Ko 59/01.

Zarządzeniem z dnia 5 września 2001 r. Prezes Sądu Rejonowego poleciła kierownikowi administracyjnemu zmianę kodów instalacji alarmowej w budynku sądu w A., upoważniła do dostępu do kodu głównego i kodów użytkownika personel sekretariatu oraz wprowadziła obowiązek prowadzenia ewidencji osób przebywających w budynku sądu poza godzinami urzędowania. W dniu 12 września 2001 r. zwróciła się natomiast na piśmie do sędziów B. K. i M. K. o zwrot kluczy do budynku sądu. Dostęp do budynku był możliwy do czasu obecności sprzątaczek, tj. do godz. 19³⁰, a po wyjściu sprzątaczek – po uzgodnieniu z kierownikiem sekretariatu i wpisaniu się do ewidencji. Obwiniony nie oddał kluczy i przy ich użyciu wchodził do budynku, uprzedzając każdorazowo policję o mającym nastąpić wzbudzeniu alarmu spowodowanym jego wejściem.

Od wielu lat w zespole sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym utrzymuje się konflikt; środowisko sędziowskie jest poróżnione.

W okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 15 marca 2002 r. obwiniony przekroczył siedmiodniowy termin przewidziany w art. 423 § 1 k.p.k., sporządzając uzasadnienia w terminach:

1. od 7 dni do 14 dni – w sprawach: II K 7/00, II K 161/99, II K 81/00, II K 95/00, II K 85/00, II K 29/01, II K 59/01, II K 44/01, II K 90/01, II K 21/01, II K 25/01, II K 107/01 (*ogółem 12 spraw*),
2. od 14 dni do 1 miesiąca – w sprawach: II K 41/00, II K 99/00, II K 27/00, II K 241/99, II K 225/99, II K 63/00, II K 60/00, II K 60/99, II K 74/00, II K 65/00, II K 66/00, KK Kws 1 3/00, II K 45/00, II K 79/00, II K 109/00, II K 124/00, II K 113/00, II Kws 4/00, II Kws 5/00, II Kws 10/00, II Kws 12/00 i II Kws 25/00, II Kws 13/00, II K 176/00, II K 205/00, II K 15/01, II K 11/01, II K 46/01, II K 158/01, II K 37/01, II K 188/00, II K 78/01, II K 120/01, II K 61/01, II K 66/01 i II K 43/01 (*ogółem 36 spraw*),
3. powyżej 1 miesiąca – w sprawach: II K 3/00, II K 5/00, II K 9/00, II K 34/00, II K 228/99, II K 31/00, II K 203/99, II K 101/00, II K 103/00, II K 100/00, II K 152/00, II K 38/00, II K 170/00, II K 132/00, II K 94/00, II K 120/00, II K 138/00, II K 157/00, II K 180/00, II K 4/00, II K 191/00, II K 193/00, II K 153/00, II K 127/00, II K 178/00, II K 201/00, II K 57/01, II K 35/01, II K 51/01, II K 54/01, II K 55/01, II K 56/01, II K 58/01, II K 133/01 i II K 110/01 (*ogółem 35 spraw*),
4. powyżej 2 miesięcy – w sprawie I C 11/00 (*1 sprawa, w której doręczono akta sędziemu w dniu 22 października 2000 r., natomiast zwrot akt z uzasadnieniem nastąpił w dniu 10 stycznia 2001 r.*).

W okresie tym obwiniony sędzia korzystał z urlopów wypoczynkowych w czasie:

- od 31 lipca 2000 r. do 1. września 2000 r.
- od 13 lutego 2001 r. do 9 marca 2001 r.
- od 12 kwietnia 2001 r. do 13 kwietnia 2001 r.
- od 16 lipca 2001 r. do 27 lipca 2001 r.

- od 31 stycznia 2002 r. do 1 lutego 2002 r.,
 oraz ze zwolnień lekarskich w czasie:
- od 1 lutego 2000 r. do 4 lutego 2000 r.
- od 17 lutego 2000 r. do 18 lutego 2000 r.
- od 21 lutego 2000 r. do 25 lutego 2000 r.
- od 28 czerwca 2000 r. do 4 lipca 2000 r.
- od 19 lutego 2001 r. do 28 lutego 2001 r.
- od 21 marca 2001 r. do 28 marca 2001 r.
- od 1 maja 2001 r. do 11 maja 2001 r.
- od 11 maja 2001 r. do 13 czerwca 2001 r.
- od 14 czerwca 2001 r. do 13 lipca 2001 r.
- od 28 lutego 2002 r. do 8 marca 2002 r.
- od 9 marca 2002 r. do 15 marca 2002 r.
- od 26 marca 2002 r. do 9 kwietnia 2002 r.
- od 8 kwietnia 2002 r. do 12 kwietnia 2002 r.

Obwiniony załatwiał przeciętnie miesięcznie: w 2000 r. – 55,7 spraw, w tym 22,9 „K”; w 2001 r. – 51 spraw, w tym 23,6 „K”; a w 2002 r. – 68,1 spraw, w tym 12,4 „K”. W pierwszym kwartale 2000 r. wystąpiły zakłócenia w pracy Sądu Rejonowego w B. – Roki Sądowe w A. spowodowane projektowaną likwidacją roków sądowych oraz remontem budynku.

Pismem z dnia 16 lipca 2002 r. Prezes Sądu Okręgowego zobowiązał obwinionego, pełniącego w tym czasie funkcję przewodniczącego Zamiejscowego Wydziału Grodzkiego i wykonującego czynności przewodniczącego wydziału w zakresie spraw karnych rozpoznawanych na rokach sądowych w A., do przedłożenia w terminie do dnia 25 lipca 2002 r. szczegółowej informacji o podjętych czynnościach w celu zapobieżenia powstaniu zaległości w sprawach „K” i „W” oraz wyjaśnienia, czy opracował plan usunięcia tych zaległości, a w wypadku negatywnym do opracowania takiego planu, którego założeniem powinno być orzekanie przez sędziów co najmniej na 12 posiedzeniach w miesiącu od godz. 8³⁰ do godz. 15³⁰ oraz podporządkowanie planów urlopowych wyznaczonemu celowi usunięcia zaległości. W piśmie z dnia 23 lipca 2002 r. obwiniony – po przedstawieniu obciążeń poszczególnych sędziów obowiązkami – poinformował Prezesa Sądu Okręgowego, że bez zmian organizacyjnych, wykraczających poza jego kompetencje nie da się usunąć zaległości.

Zgodnie z podziałem czynności sędziów Sądu Rejonowego w B., obowiązującym od dnia 1 stycznia 2001 r., do obowiązków obwinionego należało między innymi wykonywanie czynności przewodniczącego wydziału karnego i orzekanie w sprawach karnych, wpływających do wydziału karnego w B., a rozpoznawanych na rokach sądowych w A., podlegających rejestracji w repertorium „K” Sądu Rejonowego w B. z oznaczeniem końcowym sygnatur „2” i „3”. Sprawa II K 2/01, która wpłynęła w dniu 2 stycznia 2001 r. oraz sprawa II K 523/01, która wpłynęła w dniu 10 grudnia 2001 r., zgodnie z

podziałem czynności, należały do decernatu obwinionego. Według podziału czynności ustalonego przez kolegium Sądu Okręgowego w dniu 4 grudnia 2001 r. i obowiązującego od dnia 1 stycznia 2002 r., a także kolejnego, ustalonego w dniu 18 czerwca 2002 r., obwiniony sędzia nie orzekał w sprawach podlegających rejestracji w repertorium „K”. W obu podziałach czynności upoważniono Prezesa Sądu Rejonowego w B. do rozstrzygania wszelkich wątpliwości związanych z podziałem czynności, w tym do wyznaczania sędziów do rozpoznawania spraw w sytuacjach, które mogą wystąpić, a nie zostały przewidziane w ustalonym podziale.

Powołując się na podział czynności obowiązujący od dnia 18 czerwca 2002 r., obwiniony przy piśmie z dnia 8 lipca 2002 r. zwrócił przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w B. akta spraw II K 2/01 i II K 523/01. Przewodniczący Wydziału, działając z upoważnienia Prezesa Sądu Rejonowego w B., w piśmie z dnia 10 lipca 2002 r. polecił obwinionemu, by niezwłocznie wyznaczył terminy w celu rozpoznania obu wymienionych spraw i podkreślił, że w braku stosownej reakcji terminy te wyznaczy osobiście; równocześnie zwrócił obwinionemu sędziemu akta obu spraw. W dniu 11 lipca 2002 r. obwiniony przesłał zwrócone mu akta Prezesowi Sądu Rejonowego w B. W dniu 18 lipca 2002 r. sędzia – przewodniczący wydziału w rozmowie telefonicznej poinformował obwinionego, że wyznaczył dla niego terminy rozpraw w sprawach II K 2/01 i II K 523/01 na 22 – 23 sierpnia oraz na 29 sierpnia 2002 r. W dniu 17 lipca 2002 r. akta spraw o których mowa zostały przedstawione obwinionemu i równocześnie sekretarz sądowy B. F. otrzymała polecenie rozpisania wyznaczonych w nich terminów. W dniu 19 lipca 2002 r. B. F. poinformowała kierownika sekretariatu, że nie ma możliwości rozpisania terminów, ponieważ akta spraw znajdują się u obwinionego. W dniu 23 lipca 2002 r. przewodniczący Wydziału Karnego po raz kolejny polecił obwinionemu rozpoznanie spraw II K 2/01 i II K 523/01 i równocześnie zawiadomił o zaistniałym stanie rzeczy Prezesa Sądu Okręgowego, natomiast obwiniony w tym samym dniu po raz trzeci zwrócił akta obu spraw do Sądu Rejonowego w B. W dniu 25 lipca 2002 r. Prezes Sądu Okręgowego w rozmowie telefonicznej polecił obwinionemu niezwłoczne wyznaczenie terminu w omawianych sprawach, lecz obwiniony sędzia odmówił wykonania tego polecenia. Na posiedzeniu w dniu 30 lipca 2002 r. kolegium Sądu Okręgowego zdecydowało, że akta spraw II K 2/01 i II K 523/01 zostaną zwrócone przewodniczącemu wydziału celem wyznaczenia terminu posiedzenia, na którym sprawy te zostaną rozpoznane przez obwinionego. Zgodnie z tą decyzją przewodniczący wyznaczył termin rozprawy na dni 10 – 11 oraz 15 października 2002 r. i zobowiązał sekretarza B. F., by zawiadomiła o tym terminie obwinionego. W wyznaczonym terminie obwiniony przystąpił do rozpoznania omawianych spraw, z których jedna została już zakończona.

Mając na uwadze przedstawione ustalenia faktyczne, Sąd pierwszej instancji uznał, że w okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 15 marca 2002 r.

regułą w pracy obwinionego było sporządzanie uzasadnień orzeczeń po upływie siedmiodniowego terminu, bowiem miało to miejsce aż w 84 sprawach. Nie usprawiedliwia tego ani remont czy reorganizacja sądu, ani stopień obciążenia obowiązkami służbowymi. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r. stwierdził zresztą, że nie można podzielać poglądu obwinionego o większym obciążeniu go obowiązkami służbowymi niż innych sędziów. Nagannej praktyki sporządzania przez obwinionego uzasadnień z przekroczeniem terminu nie może usprawiedliwiać również brak dostępu do budynku sądu po godzinach urzędowania, bowiem dostęp taki był możliwy, wymagał jedynie uprzedniego zaanonsowania potrzeby wejścia, jego zaewidencjonowania oraz uzgodnienia z osobami upoważnionymi do znajomości kodów. „Przeterminowania” uzasadnień nie może usprawiedliwiać również korzystanie przez obwinionego sędziego z urlopów. Oczywistość naruszenia przepisu art. 423 § 1 k.p.k. czy art. 329 k.p.c. nie zależy od długości przekroczenia terminu, naruszenie to stanowi jednak przewinienie dyscyplinarne tylko wtedy, gdy może być uznane za rażące. Zebrany materiał, zdaniem Sądu pierwszej instancji daje podstawę do przypisania obwinionemu przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p., polegającego na wielokrotnym oczywistym i rażącym sporządzaniu w okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 15 marca 2002 r. uzasadnień orzeczeń z przekroczeniem siedmiodniowego terminu określonego w art. 423 § 1 k.p.k. i art. 329 k.p.c. w 24 sprawach wskazanych w wyroku, co do których nie zachodzi sytuacja przewidziana w art. 108 § 2 zdanie drugie u.s.p. z 2001 r., a także w 48 sprawach również wskazanych w wyroku, co do których zachodzi sytuacja przewidziana w powołanym przepisie, bowiem w sprawach tych obwiniony popełnił przewinienie w okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 10 marca 2001 r. Przekroczenia siedmiodniowego terminu z art. 423 § 1 k.p.k. w pozostałych sprawach, w których uzasadnienia sporządzone zostały przed upływem 14 dni, nie można natomiast – stwierdził Sąd pierwszej instancji – uznać za przewinienie dyscyplinarne ze względu na nieznaczne opóźnienie.

Od popełnienia przewinienia opisanego w punkcie 2 wniosku Sąd pierwszej instancji uniewinnił obwinionego sędziego, ponieważ uznał, iż nie dopuścił się on przewinienia służbowego, stwierdzając, że nie jest w stanie przedstawić racjonalnego planu usunięcia zaległości.

Co się zaś tyczy zarzutu opisanego w punkcie trzecim, Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że podział czynności obowiązujący od dnia 1 stycznia 2002 r., a także podział ustalony w dniu 18 czerwca 2002 r., przyznawał Prezesowi Sądu Rejonowego w B. uprawnienie do przydzielenia obwinionemu spraw II K 2/01 i II K 523/01 do rozpoznania, także po zmianie podziału czynności dokonanej z dniem 1 stycznia 2002 r., tym bardziej że sprawy te pozostawały w decernacie obwinionego od 2001 r. i doszło w nich do przewlekłości postępowania (*w sprawie II K 2/01, która wpłynęła dnia 2 stycznia 2001 r., pierwszy termin rozprawy: 30 stycznia 2002 r., a w sprawie II*

K 523/01, która wpłynęła dnia 10 grudnia 2001 r., pierwszy termin rozprawy: 27 – 28 marca 2002 r.). Decyzji Prezesa Sądu Rejonowego dotyczącej tej kwestii nie można, zdaniem Sądu pierwszej instancji, uznać za szykanę, a zawarta w uchwale o podziale czynności klauzula, upoważniająca prezesa sądu rejonowego do rozstrzygnięcia wątpliwości co do szczegółowego podziału czynności, nie jest sprzeczna z przepisami art. 22 § 1 i 3 czy art. 31 u.s.p. z 2001 r. Zatem, odmawiając wykonania polecenia Prezesa Sądu Rejonowego w B., obwiniony uchybił godności urzędu sędziego, czym wyczerpał znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p. z 2001 r.

Sąd pierwszej instancji uznał, że w odniesieniu do przewinienia dyscyplinarnego opisanego w punkcie 3 wyroku postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej podlega umorzeniu na podstawie art. 108 § 1 w związku z art. 204 § 5 u.s.p. z 2001 r. Przystępując do rozważań nad wymiarem kary dyscyplinarnej za przewinienia opisane w punkcie 1 wyroku, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że na korzyść obwinionego przemawiają takie okoliczności, jak: dobra praca w 2000 r., w wyniku której zaległość na koniec 2000 r. wynosiła zaledwie 1,1 oraz brak zastępstw w czasie korzystania przez obwinionego ze zwolnień lekarskich (*zwolnienia te w okresie od 1 lutego 2000 r. do 12 kwietnia 2002 r. trwały ogółem 146 dni, w tym w czasie od 1 maja do 13 lipca 2001 r. – 76 dni*), co powodowało spiętrzenie ilości spraw wymagających podjęcia czynności przez obwinionego po powrocie ze zwolnienia, a także sporządzanie przez obwinionego uzasadnień przy użyciu komputera, dzięki czemu nie było potrzeby ich przepisywania na maszynie. Za okoliczności obciążające obwinionego Sąd pierwszej instancji uznał: brak zmiany postawy w pełnieniu obowiązków sędziowskich w okresie objętym zarzutem mimo wytyków z dnia 12 kwietnia 2000 r. i z dnia 12 listopada 2001 r. i stosunkowo małą ilość uzasadnień (*wynoszącą tylko 6,6 miesięcznie*) przy nie nadmiernym obciążeniu obowiązkami. Określając wymiar kary dyscyplinarnej Sąd pierwszej instancji uwzględnił subiektywne motywy działania obwinionego, wyrażające się w poczuciu szykanowania go, a mające swe podstawy w wieloletnim, obiektywnie istniejącym konflikcie w zespole sędziów Sądu Rejonowego w B. Konkludując, Sąd pierwszej instancji uznał, że karą odpowiednią do stopnia zawinienia obwinionego i rodzaju popełnionych przez niego przewinień dyscyplinarnych będzie kara upomnienia i na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 w związku z art. 204 § 5 u.s.p. z 2001 r. karę tę orzekł w wyroku.

Od tego wyroku – w części dotyczącej czynów opisanych w punktach 1 i 3 – złożył odwołanie obwiniony sędzia, zarzucając Sądowi pierwszej instancji:

1. błędne zastosowanie przepisu art. 107 § 1 u.s.p. do ustalonego stanu faktycznego, co skutkowało uznaniem, że wielokrotne sporządzanie uzasadnień z naruszeniem siedmiodniowego terminu z art. 423 § 1 k.p.k. stanowi przewinienie dyscyplinarne w sytuacji, w której Sąd przyjął, iż te same uzasadnienia traktowane z osobna przewinień takich nie stanowią;

2. obrazę art. 2 i art. 32 w związku z art. 7 i art. 8 ust. 2 Konstytucji RP przez błędne zastosowanie art. 108 § 2 w związku z art. 204 § 5 u.s.p. w odniesieniu do uzasadnień wymienionych w punkcie 3 wyroku, w sytuacji, w której, zgodnie z art. 204 § 1 u.s.p., należało zastosować art. 81 u.s.p. z 1985 r. i umorzyć postępowanie dyscyplinarne;
3. obrazę art. 413 § 2 k.p.k. przez brak wskazania konkretnych uzasadnień sporządzonych z naruszeniem terminu określonego w art. 423 § 1 k.p.k., co doprowadziło do naruszenia prawa obwinionego do obrony, a także do sprzeczności między treścią zaskarżonego wyroku a jego uzasadnieniem;
4. obrazę art. 442 § 3 k.p.k. przez niewykonanie polecenia Sądu Najwyższego odnośnie do wskazania konkretnych uzasadnień, w których doszło do oczywistego i rażącego przekroczenia terminu określonego w art. 423 § 1 k.p.k. i które w związku z tym stanowiły przewinienie dyscyplinarne;
5. obrazę art. 423 § 1 k.p.k. przez uznanie, że nie zwrócenie się do prezesa sądu o przedłużenie terminu sporządzenia uzasadnienia – bez względu na przyczyny – powoduje obowiązek sporządzenia uzasadnienia w terminie, mimo że jedyną przesłanką wniosku o przedłużenie terminu jest zawilość sprawy;
6. obrazę art. 423 § 1 k.p.k. przez definiowanie zarzutu dotyczącego uzasadnień przy uwzględnieniu siedmiodniowego terminu w sytuacji, w której powołany przepis od dnia 1 lipca 2003 r. przewiduje termin czternastodniowy;
7. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku przez ustalenie, że pozbawienie dostępu do budynku sądu po godzinach pracy sprzątaczek nie miało wpływu na terminowość sporządzania uzasadnień, oraz że obwiniony w okresie od sierpnia 2001 r. do listopada 2001 r. nie był nadmiernie obciążony obowiązkami służbowymi, a w konsekwencji, że nie było to przyczyną opóźnień w sporządzaniu uzasadnień;
8. obrazę prawa materialnego przez przyjęcie, że kompetencje prezesa sądu okręgowego i prezesa sądu rejonowego określone w art. 22 § 1 i 3 u.s.p. zezwalają na wydanie sędziemu sądu rejonowego polecenia rozpoznania spraw karnych wbrew zasadom ustalonym przez kolegium sądu okręgowego uchwałą wydaną na podstawie art. 31 § 1 pkt 1 u.s.p. i wbrew art. 351 § 1 k.p.k.;
9. obrazę prawa materialnego przez przyjęcie, że przepisy prawa ustrojowego zezwalają kolegium na przenoszenie swoich ustawowych kompetencji na prezesów sądów, co znalazło wyraz w uznaniu, że praktyka taka oparta o odpowiedni zapis w podziale czynności jest zgodna z ustawą, mimo że kompetencje kolegium określone w art. 31 u.s.p. nie przewidują takiej możliwości;
10. obrazę art. 351 § 1 k.p.k. przez bezpodstawne uznanie, że zachodziły okoliczności zezwalające na przydzielenie obwinionemu przedmiotowych

spraw i pozbawienie sędziego X. Y. możliwości rozpoznania tych spraw, mimo że miał je w swoim referacie;

11. obrazę art. 392 § 1 k.p.k. przez odmowę przesłuchania świadka W. M., który zeznał, że wydał obwinionemu polecenie rozpoznania przedmiotowych spraw, mimo, że z wyjaśnień obwinionego wynika, iż polecenia takiego nie wydał;
12. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na bezpodstawnym ustaleniu, że polecenie rozpoznania przedmiotowych spraw wydane przez świadka J. I. pochodziło od prezesa Sądu Rejonowego w B., mimo, że z zeznań W. P. i J. I. okoliczność taka nie wynikała, a Sąd pierwszej instancji nie dokonał oceny wyjaśnień obwinionego w tej części;
13. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że obwiniony odmówił wykonania polecenia dotyczącego rozpoznania przedmiotowych spraw w sytuacji, w której obwiniony sędzia obie sprawy rozpoznał i zakończył wyrokami.

W konkluzji obwiniony wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od zarzucanych mu czynów.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego wnosił o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Z dniem 1 października 2001 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm. – dalej: „u.s.p. z 2001 r.”) i równocześnie utraciła moc ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 ze zm. – dalej: „u.s.p. z 1985 r.”). Zgodnie z art. 108 u.s.p. z 2001 r., po upływie trzech lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego (§ 1); w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem pięciu lat od chwili czynu. Jeżeli jednak przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, sprawa nie zostanie prawomocnie zakończona, sąd dyscyplinarny orzeka o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, umarzając postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej (§ 2); w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenie przedawnienie dyscyplinarne następuje jednocześnie z przedawnieniem przewidzianym dla wykroczeń (§ 3); jeżeli jednak przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach kodeksu karnego (§ 4).

Według art. 204 u.s.p. z 2001 r., w sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów, popełnionych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy tej ustawy z wyjątkiem art. 108, z zastrzeżeniem § 2-5 (§ 1); Sąd Dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny powołane na podstawie przepisów

dotychczasowych działają do zakończenia postępowania w sprawach, o których mowa w § 3 i 4 (§ 2); do spraw należących do właściwości sądów dyscyplinarnych niezakończonych w pierwszej instancji do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe (§ 3); w sprawach, o których mowa w § 2, w których zostały wniesione środki odwoławcze, orzeka w drugiej instancji Wyższy Sąd Dyscyplinarny, według przepisów dotychczasowych (§ 4); w razie uchylenia orzeczenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, stosuje się przepisy ustawy (§ 5).

Przechodząc od przedstawienia unormowań do oceny prawidłowości zastosowania art.108 § 2 u.s.p. z 2001 r., trzeba stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji błędnie uznał treść art. 204 § 5 u.s.p. z 2001 r. za argument przemawiający za stosowaniem w niniejszej sprawie przepisu art. 108 § 2. Uszło uwagi tego Sądu, iż w § 5 art. 204 chodzi o sprawy podlegające rozpoznaniu przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny powołany na podstawie przepisów dotychczasowych, w których doszło do uchylenia orzeczenia przez ten Sąd i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W sprawach takich istotnie miałyby zastosowanie przepis art. 108 u.s.p. z 2001 r., w niniejszej sprawie natomiast postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte w 2002 r., pod rządem u.s.p. z 2001 r., sprawa nie podlegała już rozpoznaniu przez Sąd Dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny, powołane na podstawie przepisów dotychczasowych, lecz przez sądy dyscyplinarne przewidziane w art.110 § 1 u.s.p. z 2001 r., tzn. w pierwszej instancji – Sąd Apelacyjny i w drugiej instancji – Sąd Najwyższy. Oznacza to, że przepis art. 204 § 5 u.s.p. z 2001 r. nie dotyczy niniejszej sprawy, wobec czego art. 108 u.s.p. z 2001 r. nie ma w sprawie zastosowania. Zatem do zarzucanego obwinionemu przewinienia opisanego w punkcie 3 wyroku, popełnionego przed dniem 1 października 2001 r., ma zastosowanie art. 81 u.s.p. z 1985 r., który stanowi, że po upływie trzech lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a w razie wszczęcia – ulega ono umorzeniu (§ 1); jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przewidziane w przepisach kodeksu karnego (§ 2). Czyn opisany w punkcie 3 wyroku popełniony został w okresie od dnia 30 marca 2000 r. do dnia 10 marca 2001 r., od chwili jego popełnienia do chwili wydania zaskarżonego wyroku upłynęły trzy lata, wobec czego postępowanie dyscyplinarne dotyczące tego czynu ulegało – na podstawie art. 81 § 1 u.s.p. z 1985 r. – umorzeniu. Z powyższych względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w odnośnym zakresie (*w punkcie 3*) uchylił zaskarżony wyrok i postępowanie dyscyplinarne umorzył.

Skoro art. 108 § 2 u.s.p. z 2001 r. nie ma w sprawie zastosowania, bezprzedmiotowe stało się rozważanie podniesionego w odwołaniu zarzutu sprzeczności tego przepisu z art. 2 i 32 Konstytucji, a także sugerowanej potrzeby zwrócenia się o rozstrzygnięcie tej kwestii do Trybunału Konstytucyjnego.

Przystępując do rozważenia zarzutów dotyczących rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, trzeba zgodzić się z poglądem obwinionego, że przewinieniem służbowym w rozumieniu art. 107 § 1 u.s.p. z 2001 r., za które sędzia odpowiada dyscyplinarnie, jest tylko taka obraza przez sędziego przepisów prawa przy jego stosowaniu, której można przypisać jednocześnie dwie cechy: musi być ona oczywista zarówno pod względem przedmiotowym, jak i podmiotowym, oraz rażąca. Jak wskazał już na to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2002 r., przekroczenie określonego przez ustawę terminu do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia należy do kategorii przewinień służbowych, polegających na naruszeniu prawa przy jego stosowaniu, jeżeli przekroczenie to jest oczywiste i rażące, natomiast w braku choćby jednej z tych cech nie stanowi przewinienia, za które sędzia odpowiada dyscyplinarnie. Oczywistość naruszenia nie zależy przy tym od długości czasu przekroczenia terminu, a rażący charakter odnosi się do skutków naruszenia prawa. Oznacza to, że uchybienie może być uznane za rażące tylko wtedy, gdy powoduje znaczące, niekorzystne skutki z punktu widzenia przebiegu postępowania i interesów stron.

Trzeba zgodzić się z zarzutem podniesionym w odwołaniu, że Sąd pierwszej instancji – poza ogólnikowym powołaniem się na „naganną regułę w pracy”, „uporczywość postępowania”, czy „lekceważenie w sposób nagminny obowiązku zachowania sumienności w wykonywaniu zadań sędziego” – nie przytoczył w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentów świadczących o tym, że przekroczenie przez obwinionego obowiązku sporządzenia w terminie uzasadnienia orzeczenia w poszczególnych sprawach, których sygnatury akt wskazane zostały w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, narażało na szwank prawa i istotne interesy osób biorących udział w postępowaniu albo powodowało szkodę. Ustalenia Sądu pierwszej instancji przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie pozwalały zresztą na niewadliwe dokonanie takiej oceny.

Jak zwrócił już na to uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r., Sąd pierwszej instancji powinien opisać konkretne sprawy, w których nastąpiło opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia, stanowiące jego zdaniem przewinienie służbowe. Wskazanie to – zgodnie z art. 442 § 3 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. z 2001 r. – było dla Sądu pierwszej instancji wiążące. Sąd ten nie zastosował się jednak do powyższego wskazania, bowiem ogólnikowego wymienienia sygnatur spraw, w których uzasadnienia sporządzone zostały z przekroczeniem terminu, nie można uznać za poczynienie ustaleń umożliwiających dokonanie niewadliwej oceny, czy w danym wypadku opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia było oczywiste i rażące. Dla dokonania takiej oceny konieczne jest ustalenie, i to w każdym wypadku uznanym za przewinienie służbowe, co najmniej takich faktów, jak to, kiedy przedłożono sędziemu akta danej sprawy w celu sporządzenia uzasadnienia, kiedy akta zostały przez sędziego zwrócone z uzasadnieniem, w jakiej postaci sędzia

sporządził uzasadnienie, czy kwalifikowało się ono do doręczenia stronie bez potrzeby jego przepisywania (*sporządzone pismem ręcznym czy komputerowo*), kiedy doręczono stronie orzeczenie z uzasadnieniem, czy i kiedy w sprawie wniesiony został środek odwoławczy, kiedy przedstawiono akta sądowi drugiej instancji w celu rozpoznania tego środka, czy w terminie, w którym – zgodnie z regulacją zawartą w przepisie ustawy – powinno być sporządzone uzasadnienie, sędzia korzystał ze zwolnienia lekarskiego lub zachodziły inne niezależne od sędziego przeszkody uniemożliwiające mu przygotowanie uzasadnienia w terminie. Ustaleń takich nie może zastąpić ogólnikowe wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czasokresu korzystania przez obwinionego z urlopów i zwolnień lekarskich, skoro nie zostało ono połączone ze wskazaniem początkowych i końcowych dat biegu terminu do sporządzenia uzasadnienia w poszczególnych sprawach, uznanych przez Sąd pierwszej instancji za przewinienie służbowe. Wskazanie początkowych i końcowych dat biegu wspomnianego terminu było istotne także z tego względu, że pozwalało ocenić, czy obciążenie obwinionego obowiązkiem sporządzania uzasadnień było rozłożone w czasie, czy też dochodziło do spiętrzenia tego obowiązku w kilku sprawach równocześnie.

Brak powyższych ustaleń uniemożliwia odparcie podniesionego w odwołaniu zarzutu naruszenia przepisów art. 107 § 1 u.s.p. z 2001 r. i art. 413 § 2 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. z 2001 r., a także art. 81 § 1 u.s.p. z 1985 r. w związku z art. 204 § 1 u.s.p. z 2001 r. Nie wiadomo przecież, w których spośród 24 spraw wskazanych w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, upłynął trzyletni termin z art. 81 § 1 u.s.p. z 1985 r., powodujący konieczność umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

Spośród zarzutów dotyczących rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku nie zasługuje natomiast na uwzględnienie zarzut wadliwego przyjęcia za podstawę określenia długości terminu do sporządzenia uzasadnienia przepisu art. 457 § 1 k.p.k. w jego brzmieniu sprzed zmiany dokonanej przez art. 1 pkt 187 ustawy z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 17, poz. 155), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2003 r. Poczynając od dnia 1 lipca 2003 r. termin sporządzenia uzasadnienia wynosi istotnie 14, a nie jak poprzednio 7 dni, jednakże uzasadnienia, o które chodzi w niniejszej sprawie podlegały sporządzeniu przed dniem 1 lipca 2003 r., kiedy to obowiązywał termin siedmiodniowy. Zarzut ten jest zresztą o tyle nieistotny, że Sąd pierwszej instancji nie zakwalifikował do kategorii przewinień służbowych tych wypadków przekroczenia terminu, w których obwiniony sporządził uzasadnienie w terminie do 14 dni.

Za pozbawiony racji uznać trzeba również zarzut błędnych ustaleń faktycznych, polegających na przyjęciu, że „pozbawienie” dostępu do budynku sądu poza godzinami urzędowania i po godzinach pracy sprzątaczkii nie miało

wpływu na terminowość sporządzania uzasadnień. Jak zwrócił już na to uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r., czas pracy sędziego jest określony wymiarem jego zadań i nierzadko zdarza się, że wielkość powierzonych sędziemu zadań uniemożliwia ich wykonanie w godzinach urzędowania. Z tej przyczyny obowiązkiem kierownictwa sądu jest ułatwienie sędziemu możliwości pracy również w dłuższym czasie niż czas urzędowania, a zgłoszenie przez sędziego potrzeby korzystania z programu komputerowego także po godzinach urzędowania jest „czymś naturalnym”. Uznając zasadność domagania się przez obwinionego sędziego możliwości dostępu do budynku sądu także po godzinach urzędowania, nie można podzielać jego poglądu, jakoby trudności, na jakie napotykał w tym względzie, miały wpływ na terminowość sporządzania uzasadnień w sprawach wskazanych w punkcie 1 zaskarżonego wyroku. Obwiniony – jak wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji – wchodził przecież do budynku sądu po godzinach urzędowania także po zmianie kodów sygnalizacji alarmowej, wobec czego zmiana kodów nie pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z przekraczaniem terminu sporządzania uzasadnień.

Nie można również uznać zasadności podniesionego w odwołaniu zarzutu naruszenia art. 423 § 1 k.p.k., według którego w sprawie zawilej, w razie niemożności sporządzenia uzasadnienia w terminie, prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony. Nie ulega wątpliwości, że przewidziana w powołanym przepisie instytucja przedłużenia terminu dotyczy – jak z treści przepisu wynika – jedynie spraw „zawilych”. Spostrzeżenie to w niczym jednak nie zmienia oceny, że w sytuacji, w której nie doszło do przedłużenia terminu przez prezesa sądu na podstawie art. 423 § 1 k.p.k. (*bez względu na to czy sprawa nie była zawila i brakowało podstawy do wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie terminu, czy też sprawa była wprawdzie zawila, ale termin nie został przedłużony*), w czasie objętym postawionym obwinionemu zarzutem obowiązywał siedmiodniowy termin do sporządzenia uzasadnienia. Jak była już o tym wyżej mowa, w niniejszej sprawie zachodzi jednak potrzeba dokonania ustaleń, czy przekroczenie tego terminu może być w ogóle uznane za rażące naruszenie prawa pociągające za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną. Godzi się w tym miejscu zauważyć, że zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustalenie dotyczące ogólnej liczby sporządzonych przez obwinionego uzasadnień orzeczeń budzi także usprawiedliwione wątpliwości w kontekście wyjaśnień złożonych przez obwinionego na rozprawie przed Sądem Najwyższym (*zob. k. 956 zdanie: „Sędzia ... w okresie od stycznia do dnia 15 marca 2002 r. sporządził ogółem 129 uzasadnień” oraz wyjaśnienie obwinionego, że jego zdaniem chodzi o okres od marca 2000 r. do 15 marca 2002 r.*). Z powyższych względów konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku w części uznającej obwinionego za winnego popełnienia przewinienia, polegającego na sporządzaniu uzasadnień z przekroczeniem siedmiodniowego

terminu i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania (art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. z 2001 r.).

Przystępując do rozważenia zarzutów odnoszących się do ostatniego z zarzucanych obwinionemu przewinień dyscyplinarnych, mającego polegać na odmowie wykonania poleceń służbowych Prezesa Sądu Okręgowego z dnia 25 lipca 2002 r. i Prezesa Sadu Rejonowego w B. z dnia 24 lipca 2002 r. w przedmiocie wyznaczenia i rozpoznania spraw II K 2/01 i II K 523/01, trzeba stwierdzić, że nie wszystkie z nich zasługują na uwzględnienie. Obwiniony sędzia nie ma racji, kwestionując uprawnienie prezesów sądów okręgowego i rejonowego do wydania mu polecenia rozpoznania wymienionych spraw. W tej kwestii wypowiedział się już Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r. stwierdzając, że zawarta w ustalonym przez Kolegium Sądu Okręgowego podziale czynności klauzula, według której wszelkie wątpliwości związane z podziałem czynności rozstrzyga Prezes Sądu Rejonowego, nie pozostaje w sprzeczności z art. 22 § 1 i 3 ani art. 31 u.s.p. z 2001 r., ponieważ nie jest ona równoznaczna z przeniesieniem przez kolegium sądu okręgowego swoich ustawowo określonych kompetencji na prezesa sądu, wskazuje jedynie na kompetencję prezesa sądu w zakresie „rozstrzygania wątpliwości” przy wykonywaniu ustalonego przez kolegium podziału czynności. Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela to zapatrywanie, uznając, że wyznaczenie obwinionego do rozpoznania spraw II K 2/01 i II K 523/01 nie wykraczało poza zakres „rozstrzygnięcia wątpliwości”, wyłaniających się na tle ustalonego przez kolegium podziału czynności. Obie sprawy w chwili ich wpływu do sądu, zgodnie z obowiązującym podziałem czynności, przypadły obwinionemu, a w późniejszym podziale czynności z dnia 4 grudnia 2001 r., obowiązującym od 1 stycznia 2002 r., nie ustalono, czy sędziowie powinni dokończyć postępowanie w sprawach pozostających w ich decernatach. Mogły tym samym powstać wątpliwości, czy obwiniony miał obowiązek zakończyć postępowanie w sprawach II K 2/01 i II K 523/01. Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela też stanowisko wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r., przyjmujące, że przydzielenie obwinionemu przedmiotowych spraw do rozpoznania, w wyniku rozstrzygnięcia wątpliwości, jakie wyłoniły się przy wykonywaniu ustalonego podziału czynności, nie narusza przepisu art. 351 § 1 k.p.k., skoro bezspornie w chwili wpływu tych spraw do sądu przypadły one do rozpoznania obwinionemu.

Uszło jednak uwagi Sądu pierwszej instancji, że – zgodnie z wiążącymi wskazaniem co do dalszego postępowania, zawartymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r. – rzeczą tego Sądu pierwszej instancji było wyjaśnienie, dlaczego kilkakrotnie przesyłano obwinionemu akta spraw bez wyznaczenia terminów, skoro sprawy te pochodziły z innego wydziału niż ten, w którym orzekał obwiniony. Przewodniczący wydziału, z którego pochodziły sprawy II K 2/01 i II K 523/01, powinien wyznaczyć terminy rozpraw, jak się ostatecznie stało. Po wyznaczeniu terminów obwiniony przystąpił do

rozpoznania obu spraw. Okoliczność ta – jak stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 listopada 2003 r. – nie jest bez znaczenia dla oceny postępowania obwinionego. Sąd pierwszej instancji, kwalifikując postępowanie obwinionego jako sprzeczne z istotą służby sędziowskiej i uchybiające godności urzędu, nie rozważył, czy stanowi przewinienie dyscyplinarne odmowa wyznaczenia terminu i rozpoznania sprawy przez sędziego, będąca wynikiem odmiennej interpretacji przez niego przepisów regulujących kwestię podziału czynności, w sytuacji, w której sędzia ten po rozstrzygnięciu spornej kwestii interpretacyjnej przez kolegium sądu okręgowego i wyznaczeniu mu terminu rozprawy w ostatecznym wyniku sprawę tę rozpoznał. Wydaje się, że w takim wypadku nie chodzi o lekceważenie polecenia służbowego przez sędziego, lecz o wymagające wyjaśnienia wątpliwości sędziego co do legalności tego polecenia. Podnoszone przez obwinionego zarzuty: naruszenia przepisu art. 392 § 1 k.p.k. przez pominięcie dowodu z zeznań świadka W. M., oraz błędnego ustalenia, że wydane przez świadka J. I. polecenie rozpoznania przedmiotowych spraw pochodziło od Prezesa Sądu Rejonowego w B., mają znaczenie drugorzędne, bowiem istota zagadnienia sprowadza się do rozważenia kwestii, czy odmowa rozpoznania sprawy, wynikająca z wątpliwości sędziego co do legalności wydanego w tym przedmiocie polecenia, w sytuacji, w której po rozstrzygnięciu wspomnianych wątpliwości sędzia przystąpił do rozpoznania tej sprawy, stanowi przewinienie, za które sędzia ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną. Oceny takiej Sąd pierwszej instancji – z naruszeniem art. 442 § 3 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. z 2001 r. – nie dokonał w toku ponownego rozpoznania sprawy.

W tym stanie rzeczy konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku także w części uznającej obwinionego za winnego przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na odmowie wykonania polecenia służbowego i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania (art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. z 2001 r.).